

Academiejaar 2008-2009

Programmagids

Bachelor in de logopedie en de audiologie

Bachelor 1

Opleidingsonderdeel	Groep	Stp.	Semester	Deeltijds
Methodieken in de logopedie en audiologie	Kernvakken	6	1 + 2	deel 2
Spraak - Articulatie	Kernvakken	4	1 + 2	deel 2
Spraak - Stem	Kernvakken	3	1 + 2	deel 2
Spraak - Vloeiendheid	Kernvakken	3	1 + 2	deel 2
Taal - Mondellinge taal	Kernvakken	6	1 + 2	deel 2
Taal - Schriftelijke taal en rekenen	Kernvakken	3	1 + 2	deel 2
Gehoor	Kernvakken	4	1 + 2	deel 2
Communicatie	Kernvakken	4	1 + 2	deel 1
Taalwetenschappen	Hulpwetenschappen	4	1	deel 1
Algemene psychologie	Hulpwetenschappen	3	1	deel 1
Psychomotoriek	Hulpwetenschappen	3	1	deel 1
Algemene anatomie en fysiologie met specifieke aandacht voor	Hulpwetenschappen	5	1 + 2	deel 1
Neurologie	Hulpwetenschappen	3	2	deel 1
Fysica	Hulpwetenschappen	3	1 + 2	deel 1
Wetenschappelijk handelen	Hulpwetenschappen	6	2	deel 1

Studiecontract

De bachelorsopleiding logopedie en audiologie behoort tot het studiegebied 'Gezondheidszorg' en heeft als doel studenten op te leiden tot bachelor in de logopedie en de audiologie, afstudeerrichting logopedie of afstudeerrichting audiologie.

De globale beschrijving van deze beroepen en van de taken van een logopedist en een audioloog kunnen als volgt weergegeven worden:

" Logopedie is een toegepaste gedragswetenschap, die zich richt op het intermenselijk communicatiegedrag, gespecificeerd als volgt:

Het is de taak van de logopedist om de communicatie te bevorderen en, waar nodig, te optimaliseren. Dit komt neer op het scheppen van goede basisvoorwaarden voor communicatiegedrag, het begeleiden en bijsturen ervan en het verbeteren of herstellen van afwijkende of gestoorde communicatieprocessen. Dit laatste heeft te maken met de preventie, de diagnostiek en de therapie van problemen op het vlak van de stem, de spraak, het gehoor en de taal (m.i.v. de vaardigheden lezen, schrijven en rekenen, voor zover deze hierop steunen). Deze problemen kunnen voorkomen bij kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. Het logopedisch handelen impliceert eveneens de behandeling van orale disfuncties en het zoeken naar vervangende en ondersteunde communicatie wanneer de voor de hand liggende communicatiekanalen uitgevallen zijn of inefficiënt geworden zijn."

(VLOR, studie 14: beroepsprofiel van de logopedist, 1997)

"De audioloog is de paramedicus gespecialiseerd in de detectie van gehoorstoornissen en de klinische audiometrie, vestibulometrie, de aanpassing van hoorhulpmiddelen met bijhorende begeleiding, de preventie van gehoorstoornissen en van gehoorbeschadiging door lawaai.

Als klinisch audioloog doet hij aan detectie van gehoorstoornissen en voert op aanvraag van de Neus-, Keel- en Oorarts alle technische onderzoeken uit ter evaluatie van de auditieve, auditief-neurale en vestibulaire functies.

Als audicien (gehoorprothesist) verbetert hij het horen door middel van elektro-akoestische, vibrotactiele en elektrische hoorapparaten of andere bijkomende hulpmiddelen.

Op eigen verantwoordelijkheid voert hij de prothetische audiometrie uit, die leidt tot de eindselectie van het optimale hoortoestel en andere hulpmiddelen die de schoolse, de professionele en de sociale integratie van de persoon met auditieve stoornis bevorderen.

Hij implementeert middelen ter bescherming van het gehoor tegen schadelijke bronnen en begeleidt de persoon met het doel deze hulpmiddelen efficiënt te gebruiken.

De audicien ziet de aanpassing van de hoortoestellen als deel van de integrale hulpverlening aan personen met een auditieve handicap.

Hij begeleidt de persoon met slechthorendheid of doofheid tijdens het aanpassingsproces en verwijst eventueel naar andere disciplines in het kader van een multidisciplinaire benadering voor o.a. hoortraining, lipleestraining, communicatietraining en psychosociale problematiek).

Hij verricht alle metingen ter evaluatie van het functioneren van het hoortoestel en de meetapparatuur. Hij staat in voor de nazorg.

Als sonometrist verricht hij geluidsmetingen. Hij bepaalt of de wettelijke normen zijn overschreden en berekent het effect en de doeltreffendheid van de gehoorbeschermingsmiddelen. Hij verricht de metingen ter evaluatie en ijking van de onderzoeksapparatuur."

(VLOR, Studie 13: beroepsprofiel van de audioloog, 1997)

Tijdens de opleiding verwerft de student de nodige kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes om het beroep van logopedist of audioloog te kunnen uitvoeren.

De eerste twee studiejaar van de opleiding bachelor in de logopedie en audiologie zijn gemeenschappelijk. De student maakt kennis met het leergebied logopedie en de audiologie: zowat de helft van het programma handelt over logopedische wetenschappen en vaardigheden. De andere helft handelt over ondersteunende wetenschappen.

In het eerste jaar bachelor wordt het normale communicatiegedrag bestudeerd. De student leert wat normale spraak is, hoe de taal normaal ontwikkelt bij een kind, wat een goede stemgeving is, hoe een kind leert lezen en schrijven, wat de functie van het gehoor is, enz. Om dit op een degelijke en wetenschappelijk verantwoorde manier te kunnen realiseren zijn elementen uit ondersteunende wetenschappen nodig. Daarom staan basisbeginselen van de fysica met betrekking tot het medisch, psychologisch en taalkundig gebied op het programma. Daarna, eveneens in het eerste jaar, wordt het afwijkend communicatiegedrag in kaart gebracht. De fenomenologie wordt uitgebreid bestudeerd. De ondersteunende wetenschappen leveren de student hiervoor waardevolle descriptoren, parameters, modellen, en dergelijke.

De thema's in het tweede jaar bachelor zijn onderzoek en diagnostiek van afwijkend communicatiegedrag en de daarbij horende therapeutische interventies. Theorie en praktijk vullen elkaar voortdurend aan. In het tweede jaar loopt de student ook stage.

Bij de start van het derde jaar bachelor kiest de student voor één van de volgende afstudeerrichtingen: logopedie of audiologie. Na het behalen van het eerste diploma (bv. afstudeerrichting logopedie) kan de student in een bijkomend jaar het tweede diploma (i.c. afstudeerrichting audiologie) verwerven.

In de afstudeerrichting logopedie is er een verdere verdieping in de verschillende stoornisgebieden en komen specifieke populaties aan bod. Stages en scriptie vormen een belangrijk onderdeel van het derde jaar.

In de afstudeerrichting audiologie wordt de klinische audiologie, het aanpassen van hoortoestellen en de revalidatie bestudeerd. Dit gebeurt aan de hand van diverse casussen: otosclerose, mechanische en chemische beschadiging van het

gehoor, presbycusis, ziekte van Menière, congenitaal doven, cochleaire implant, acusticus neurinoom, chronische otorrhee, gehoorstoornissen bij meervoudig gehandicapten. Stages en colleges wisselen elkaar af. Elke student maakt een scriptie over een zelfgekozen onderwerp.

Een professionele bacheloropleiding geeft tevens een algemene vorming op meerdere vlakken:

Denk- en redeneervaardigheid

De student is in staat om zelfstandig, en in overeenstemming met beroepsspecifieke inzichten, een kwaliteitsvolle redenering op te bouwen.

Informatie verwerven en verwerken

De opleiding stelt nieuwe beroepsspecifieke informatie ter beschikking, die de student zelfstandig kan verwerven en verwerken.

Kritisch reflecteren

De student kan kritisch reflecteren op het eigen beroepsspecifieke functioneren.

Methodisch handelen

De opleiding biedt in de verschillende opleidingsonderdelen regelmatig nieuwe problemen aan. De student kan methodisch handelen om deze problemen aan te pakken.

Leidinggevende taken uitvoeren

De student kan zelfstandig werkplannen opmaken, initiatief nemen bij groepswerken, en taken bespreken met collegas.

Communiceren van informatie, problemen en oplossingen

De student kan zowel schriftelijk als mondeling beroepsgerichte informatie verstrekken, problemen formuleren en mogelijke oplossingen voorstellen.

Teamgericht werken

De student is in staat in een multidisciplinair team een eigen constructieve inbreng te doen, waarbij hij respect heeft voor de inbreng van de anderen.

Oplossingsgericht werken

De student kan gebruik maken van beroepsspecifieke inzichten bij het oplossen van professionele problemen.

Methodieken in de logopedie en audiologie

Code: LA1oMeth
Groep: Kernvakken
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Cornette Catherine, De Bal Chris, Loos Ellen, Meersman Mark
Coördinator: Cornette Catherine

Info voor studiekeizers

In dit opleidingsonderdeel leert de student begrijpen over welke methode de logopedist beschikt om een behandeling tot een succesvol einde te brengen. De verschillende stappen van deze methode worden toegelicht, alsook enkele zinvolle hulpmiddelen.

Specialisatiegraad

Inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Methodieken in de logopedie en audiologie

Inhoud

Partim Theorie : Hoewel het medisch model van oudsher geldt als hét model voor het ontstaan van de logopedische problemen, leert de student inzien dat dit model minder goed aansluit bij de realiteit van het logopedisch handelen: het vaststellen, verklaren en wijzigen (i.e. aan- en afleren, stimuleren, optimaliseren, ...) van communicatief gedrag. Het leermodel wordt daarom als alternatief aangereikt. In dit model wordt de rol van leerprocessen in de ontwikkeling van problematisch communicatiegedrag sterk benadrukt. Daarop aansluitend bepleit dit model een gedragstherapeutische aanpak, uitgaande van leertheoretische principes en gebruikmakend van een op de (experimenteel) wetenschappelijke methodiek gebaseerde structuur. De student leert het begrippenkader van de gedragstherapeut te hanteren en leert de verschillende stappen van deze aanpak te kennen en te begrijpen.

Partim Documentatie : De student leert verschillende hulpmiddelen (bibliotheek, professionele databanken, Toledo) te gebruiken die hem in staat stellen zijn kennis te verruimen. Met behulp van deze instrumenten leert hij tevens de essentie van de logopedie te kennen, zijnde : het beroepsprofiel en de tewerkstellingssectoren, de classificatie van logopedische stoornissen, de logopedische terminologie en de invloed van communicatieproblemen.

Partim Observatie en interview : Dit thema wil de studenten het belang doen inzien van de kennis en vaardigheden met betrekking tot 'Observatie / interview' in de logopedische praktijk. Hij maakt kennis met verschillende hulpmiddelen voor observatie, screening, interview en leert ze hanteren bij een normale ontwikkeling en bij ontwikkelingsstoornissen. De aldus verworven vaardigheden leiden tot het objectief kunnen rapporteren (algemeen en specifiek).

Partim Gedragsanalyse : Vertrekkend vanuit de methodiek van het logopedisch handelen en het hierin geschetste gedragstherapeutisch proces, wordt nader ingegaan op een belangrijk onderdeel van de diagnostische of taxatiefase, nl. het ontleden van het probleemgedrag (i.c. problematisch communicatiegedrag), meerbepaald de functie- en betekenisanalyses van diverse probleemelementen. Er wordt nauw aangesloten bij de theoretische rationale voor deze analysemethoden en de student krijgt tal van concrete voorbeelden en oefeningen, toegepast op normale communicatiegedragingen en op probleemgedragingen uit de logopedische praktijk.

Doelstellingen

Beschrijving

De student verwerft deze competenties voor zover zij betrekking hebben op het methodisch handelen van de logopedist/audioloog.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
4. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen. (Kerncompetentie)

5. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
6. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
7. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.
8. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnzorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan mogelijke stoornissen op het vlak van stem, spraak, taal en gehoor vroegtijdig opsporen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan personen doorverwijzen naar een arts of andere hulpverlener. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan preventieve maatregelen evalueren. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
6. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
7. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
8. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke logopedische methoden en hulpmiddelen toegepast kunnen worden. (Niveau: weten)
9. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: weten)
10. Behandeling - Evaluatie - De student kan het effect van de behandeling evalueren. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- De Bal, C. & Loos, E. *Methodieken: documentatie*. Onuitgegeven cursus, Lessius Hogeschool
- Cornette C. & Meersman M. (s.d.). *Nota's bij het practicum gedragsanalyse*. Onuitgegeven cursus
- Cornette C. & Meersman M. (s.d.). *Methodieken in de Logopedie en Audiologie: annotaties bij het handboek 'Inleiding tot de Gedragstherapie' (Orlemans, e.a. 1995)*
- De Bal, C. & Loos, E. *Methodisch handelen in de logopedie en audiologie: observatie / interview*. Onuitgegeven cursus, Lessius Hogeschool

Aanbevolen leermiddelen

- Grandlund, M. & Olssen, C. (1997) *Eerst observeren, dan communiceren. Over de beoordeling van het communicatieniveau van mensen met een verstandelijke handicap*. Elsevier / De Tijdstroom
- Janssens, J.M.A.M. (1995). *Ogen doen onderzoek. Een inleiding in de methoden van sociaal-wetenschappelijk onderzoek*. Lisse: Swets & Zeitlinger
- Korrelboom, K. & Ten Broeke, E. (2004) *Geïntegreerde cognitieve gedragstherapie : Handboek voor theorie en praktijk*. Bussum: Couthino
- Korrelboom, C.W., & Kernkamp, J.H.B. (1993), *Gedragstherapie*. Coutinho: Muiderberg
- Nicholosi, L., E. Harryman & J. Kresheck (1989). *Terminology of communication disorders: speech, language, hearing*. Baltimore: Williams and Wilkins
- Hermans, D., Eelen, P. & Orlemans, H. (2007). *Inleiding tot de gedragstherapie*. 6de druk, Houten : Bohn Stafleu Van Loghum
- Timmers-Huigens, D. (1996). *Observeren en rapporteren in de Sociaal Pedagogische hulpverlening*. Van Tricht Uitgeverij
- Verschillende artikels uit internationale vaktijdschriften, jaarlijks aangepast. Geneeskundige en psychologische

woordenboeken

Type

- handboek
- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www

Werkvormen

Omschrijving

In de hoorcolleges wordt toegelicht hoe de student op adequate wijze informatie kan verzamelen omtrent een logopedisch probleem. Hierbij wordt gebruik gemaakt van diverse informatiekkanalen (zijnde de bibliotheek, het internet en elektronische databanken). Tevens wordt in de hoorcolleges het gedragstherapeutisch model middels voorbeelden toegepast op logopedische stoornissen. Naarmate er meer begrippen bekend zijn wordt de student ugenodigd om zelfstandig teksten door te nemen en voorbeelden te genereren.

In de oefenpractica krijgt de student de gelegenheid om op zelfstandige wijze logopedische informatie te verzamelen met behulp van verschillende media. Daarnaast leert de student de in de hoorcolleges aangeboden inhoud te concretiseren en in te oefenen om aldus zijn vaardigheden in het analyseren en oplossen van problemen aan te scherpen.

Types

- hoorcollege
- practicum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen over de onderdelen **Theorie** en **Documentatie**. Elk onderdeel omvat 25% van het eindcijfer.

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen van de onderdelen **Observatie en interview** en **Gedragsanalyse**. Het onderdeel *Observatie en interview* omvat 33% van het eindcijfer, waarvan 10% wordt toegekend tijdens de permanente evaluatie. Het onderdeel *Gedragsanalyse* omvat 17% van het eindcijfer.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen van alle onderdelen. De verhouding van de cijfers voor de diverse onderdelen (m.u.v. permanente evaluatie) blijft ongewijzigd.

Examencontract

Schriftelijk examen over alle cursusonderdelen. De studenten dienen bij de aanvang van de collegereeks contact op te nemen met de docenten.

Begeleiding

De studenten kunnen tijdens, voor en na de colleges, alsook volgens afspraak op individuele basis, vragen stellen.

Tijdens het oefenpracticum wordt er feedback gegeven op opdrachten door middel van een onderwijsleergesprek en peer-review.

Spraak - Articulatie

Code: LA1oSprArt
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 4
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Coppens Hilde, Elen Rik, Manders Eric
 Coördinator: Manders Eric

Info voor studiekeizers

In dit opleidingsonderdeel wordt ingegaan op wat articulatie is, hoe spraak zich bij kinderen ontwikkelt en op wat articulatiestoornissen zijn. Ook wordt enige aandacht besteed aan beginnende diagnostiek van articulatiestoornissen en aan afwijkend mondgedrag en stoornissen op dat vlak. Ten slotte wordt ook kort ingegaan op spraakproblemen van neurologische oorsprong.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Spraak - Articulatie

Inhoud

Volgende onderwerpen komen aan bod:

- Wat is articulatie? (samenspel van psycholinguïstische, biologische en psycho-akoestische factoren)
- Hoe ontwikkelt de articulatie zich? (fasen in de ontwikkeling, theorieën over articulatieontwikkeling)
- Documentatie van de articulatieverwerving a.d.h.v. articulatiescreening en -onderzoek (o.a. ASIA-V)
- Introductie afwijkend articuleren (fenomenen, oorzaken, beginnende diagnostiek)
- Introductie orale myofunctionele stoornissen (fenomenen, oorzaken, beginnende diagnostiek)
- Introductie neurogene articulatiestoornissen (fenomenen, oorzaken, beginnende diagnostiek)

Doelstellingen

Beschrijving

Het gaat hierbij om een eerste aanzet tot de verwerving van hogervermelde competenties, die bovendien enkel betrekking hebben op het aspect 'spraak'.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: inzien)
2. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan hulpvragers en hun omgeving over vraagstellingen ten aanzien van ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied en mogelijkheden tot behandeling. (Niveau: weten)
3. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan mogelijke stoornissen op het vlak van stem, spraak, taal en gehoor vroegtijdig opsporen. (Niveau: toepassen)
4. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan personen screenen die op verzoek van ouders, leerkrachten, artsen of andere beroepsbeoefenaars worden aangemeld. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
5. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan de verwijzer en/of de gescreende personen en hun omgeving informeren omtrent het resultaat van de screening. (Niveau: toepassen)
6. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: weten)
7. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan personen doorverwijzen naar een arts of

andere hulpverlener. (Niveau: weten)

8. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Stes R. (2000). *Articulatiestoornissen. Fenomenen, oorzaken en behandeling*. Acco, Leuven/Amersfoort.
Coppens H., Elen R. *Cursus articulatie: toepassingen*. Lessius Hogeschool, onuitgegeven cursus.
PP-presentaties bij de lessen.

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- practicum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen over de stof van het eerste semester

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen over de stof van het tweede semester + permanente evaluatie op basis van taken/opdrachten (3 punten van de 20)

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen over de stof van het ganse jaar

Examencontract

De wijze van examineren is dezelfde als die voor studenten met een diplomacontract. Eventuele opdrachten worden door de vakcoördinator meegedeeld aan de student(e).

Begeleiding

De studenten kunnen voor, tijdens en na de colleges/oefenzittingen vragen stellen aan elk van de docenten. Zij worden tevens aangemoedigd om gebruik te maken van de beschikbare infrastructuur van de Lessius Hogeschool (studeercentrum met video's, handboeken, tijdschriften, ...). Tijdens de taken en praktische oefeningen is er ruimte voor begeleiding, feedback, bijsturing, ... De uitgevoerde opdrachten worden besproken door de docenten.

Spraak - Stem

Code: LA1oSprStem
Groep: Kernvakken
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 2
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Ceuppens Piet, Deroover Hilde
Coördinator: Ceuppens Piet

Info voor studiekeizers

Binnen het opleidingsonderdeel Spraak: stem maken we eerst kennis met het fenomeen stem. We bekijken de stem vanuit verschillende standpunten en beschrijven wat we verstaan onder een normale stem en hoe de normale stem tot ontwikkeling komt. Hiervoor hebben we tal van parameters die uitvoerig belicht zullen worden. In het tweede semester ligt het accent op de abnormale stem: wat kan er fout lopen met de stemgeving? We bekijken met andere woorden de oorzaken van stemstoornissen. Daarnaast bespreken we uitvoerig de indeling en de fenomenen van de verschillende stemstoornissen.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Spraak - Stem

Inhoud

- Wat is stem? Onderdelen van stemgedrag
- Normaal stemgedrag: fysiologische correlaten, meetbaarheid, ontwikkeling van stemgedrag
- Meten van normaal stemgedrag: aërodynamische, akoestische en perceptuele parameters
- Afwijkend stemgedrag: gedragsaspecten, cognitieve component, emotionele component, sociale en vocale competentie
- Indeling van de stemstoornissen: basis van de indeling
- Introductie stemstoornissen (fenomenen, oorzaken, beginnende diagnostiek)
- Terminologie i.v.m. stem en stemstoornissen

Doelstellingen

Beschrijving

Er wordt een eerste aanzet gegeven tot het ontwikkelen van de hieronder vermelde competenties voor zover zij betrekking hebben op die aspecten die te maken hebben met normaal en afwijkend stemgedrag.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Leiding geven - Courante leidinggevende taken kunnen uitvoeren.
5. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
6. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: weten)
2. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven over het gebruik en de functie van stem, spraak, taal en gehoor bij spreekberoepen. (Niveau: weten)
3. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan hulpvragers en hun omgeving over vraagstellingen ten aanzien van ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied en mogelijkheden tot behandeling. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
4. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan mogelijke stoornissen op het vlak van stem, spraak, taal en gehoor vroegtijdig opsporen. (Niveau: weten)

5. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan personen screenen die op verzoek van ouders, leerkrachten, artsen of andere beroepsbeoefenaars worden aangemeld. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
6. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan de verwijzer en/of de gescreende personen en hun omgeving informeren omtrent het resultaat van de screening. (Niveau: weten)
7. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan preventieve maatregelen evalueren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
8. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager verzamelen. (Niveau: weten)
9. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- De Bodt, M., Mertens, F., & Heylen, L. (2008). Stemstoornissen. Handleiding voor de klinische praktijk. Antwerpen-Apeldoorn: Garant
- Aanvullend cursusmateriaal wordt aangeboden via de digitale leeromgeving

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www

Werkvormen

Omschrijving

- De studenten worden voortdurend gestimuleerd tot redeneren, kritisch reflecteren en creatief oplossingen en oefeningen te bedenken.
- Gedurende de hele cursus wordt intensief gebruik gemaakt van de faciliteiten van het studeercentrum en van de digitale leeromgeving. Hier vindt de student voorbeelden, transparanten, audiovisueel materiaal, oefeningen, discussieborden,

Types

- hoorcollege
- practicum
- groepswork
- opdracht

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

Schriftelijk examen en permanente evaluatie aan de hand van taken en opdrachten. De taken en opdrachten maken een essentieel deel uit van de evaluatie en vormen een voorwaarde tot deelname aan het examen (art 12 en 14 examenreglement).

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen en permanente evaluatie aan de hand van taken en opdrachten. De taken en opdrachten maken een essentieel deel uit van de evaluatie en vormen een voorwaarde tot deelname aan het examen (art 12 en 14 examenreglement). Voor de berekening van de totaalscore worden de cijfers uit de eerste en tweede examenperiode elk voor 50% in rekening gebracht.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen

Examencontract

Schriftelijk examen. Deze studenten dienen vooraf contact op te nemen met de docenten.

Begeleiding

- De studenten kunnen vragen stellen voor, tijdens en na de colleges
- Permanent overleg met medestudenten en docenten is mogelijk via de digitale leeromgeving

Spraak - Vloeiendheid

Code: LA1oSprVloeiendhd
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Eggers Kurt, Meersman Mark
 Coördinator: Eggers Kurt

Info voor studiekeizers

Tijdens dit opleidingsonderdeel krijgt de student informatie over de diverse kenmerken van normale en afwijkende spraakvloeidheid, verklaringsmodellen, diverse therapieën en beginnende diagnostiek.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Spraak - Vloeiendheid

Inhoud

- Introductie overte fenomenen van (on)vloeidheid
- onderscheid normale/afwijkende onvloeidheid
- covert fenomenen van (afwijkende) onvloeidheid
- reactiewijzen en attitudes t.a.v. afwijkende vloeidheid
- theorieën en verklaringmodellen van vloeidheidsstoornissen
- smal- en breedspectrumbenaderingen van vloeidheidsstoornissen
- stotteren en co-morbiditeit
- taxatie van vloeidheidsstoornissen (aanmelding, interview & diagnostiek deel I)

Doelstellingen

Beschrijving

De vermelde competenties hebben betrekking op 'vloeidheid'.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.
5. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan hulpvragers en hun omgeving over vraagstellingen ten aanzien van ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied en mogelijkheden tot behandeling. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
2. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: weten)
3. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
4. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager verzamelen. (Niveau: weten)
5. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: weten)
6. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Eggers, K. & Meersman, M. *Handouts & reader bij de cursus vloeiendheidstoornissen: Deel 1*. 1ste jaar Bachelor in de logopedie en audiologie. Lessius Hogeschool, onuitgegeven cursus.

Type

- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: Artikels, teksten, e.d.m.

Werkvormen

Types

- hoorcollege
- practicum
- groepswerk

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- presentatie

1e examenperiode (januari)

- Schriftelijk examen over de stof van het eerste semester, waarvan een gedeelte in multiple choice vorm (20 punten)

2e examenperiode (juni)

- Schriftelijk examen over de stof van het tweede semester, waarvan een gedeelte in multiple choice vorm (16 punten)
- Daarnaast zijn er tevens 2 opdrachten waarvan de behaalde punten meetellen mee voor het examen (4 punten): opdracht 1) analyse van 2 spreekstalen (kleuter en volwassene), opdracht 2) groepspresentatie m.b.t. verklaringsmodellen.
- Op het rapport van juni tellen de behaalde punten van de eerste examenperiode (januari) en de tweede examenperiode (juni) elk voor de helft.

3e examenperiode (augustus/september)

- Schriftelijk examen over de stof van het hele jaar, waarvan een gedeelte in multiple choice vorm.

Examencontract

De wijze van examineren is dezelfde als voor studenten met een diplomacontract. De betrokken student is zelf verantwoordelijk voor contactname met de vakcoördinator en deze deelt de opdrachten mee aan de student.

Begeleiding

De studenten worden aangemoedigd tot het stellen van vragen voor, tijdens en na de lessen. Bovendien is er ruime gelegenheid tot interactie tijdens de oefenpractica. Ook worden de studenten aangemoedigd om maximaal gebruik te maken van de infrastructuur van het leercentrum (boeken, tijdschriften,...).

Taal - Mondelinge taal

Code: LA1oTaMondTa
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 6
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: De Bal Chris, Huyskens Caroline, Lambers Kris, Manders Eric
 Coördinator: Lambers Kris

Info voor studiekeizers

In het opleidingsonderdeel 'Mondelinge taal' bespreken we in het eerste semester de normale taalontwikkeling. Hierbij maakt de student kennis met de wijze waarop kinderen taal leren en dit op vlak van fonologie (spraakklanken), semantiek (woordenschat), syntaxis (zinsbouw), morfologie (verbuigingen) en taalgebruik. De omgeving waarin het kind opgroeit speelt hierbij een belangrijke rol.

Taalverwerving blijkt echter niet vanzelfsprekend te zijn voor heel wat kinderen. Wat er zoal fout kan lopen en wat daar de oorzaken van zijn, bespreken we in het tweede semester.

Blijft het taalgebruik hetzelfde bij ouderen? Eens men taal verworven heeft, blijft deze dan voor altijd verworven? Ook hierop krijgt de student antwoord in deze cursus.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Taal - Mondelinge taal

Inhoud

Deel 1. Normale taal

De normale taal van het kind.

- Inleiding: kindertaalontwikkeling en kindertaalstudie
- Voorwaarden voor de taalverwerving:
 Taalaanbod van de omgeving.
 Kindegebonden factoren die van invloed zijn op het taalverwervingsproces.
- Prelinguale periode: 0 - 1 jaar: ontwikkeling van intentionele communicatie, stadia in de ontwikkeling van klanken, brabbelen,...
- Vroeglinguale periode: 1 - 2;6 jaar: woordenschatontwikkeling, de eerste zinnen, ...
- Differentiatiefase: 2;6 - 5 jaar: semantische evolutie, morfolo-syntactische ontwikkeling, evolutie op vlak van pragmatiek en metalinguïstiek, ...
- Voltooiingsfase: 5 jaar en ouder.

De normale taal bij ouderen.

Deel 2. Fenomenologie van de afwijkende taal.

Taalontwikkelingsstoornissen.

- Definities.
- Indeling van taalstoornissen.
- Oorzaken van taalstoornissen.
- Screening / detectie / signalering

Verworven taalstoornissen.

- Definities.
- Symptomen.
- Subtypes.
- Beginnende diagnostiek.

Doelstellingen

Beschrijving

De vermelde beroepsspecifieke competenties hebben betrekking op '**mondelinge taal**'.

Het opleidingsonderdeel heeft vnl als doel de student kennis en inzicht te laten verwerven in de normale taal taal en de fenomenologie van de afwijkende taal. Dit is de basis om te kunnen overgaan naar een verantwoorde diagnostiek en behandeling. Hierop wordt de student hoofdzakelijk geëvalueerd.

De competenties zijn een eerste stap op vlak van advies/informatieverstrekking en beginnende diagnostiek.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepsveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden.
5. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: inzien)
2. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan mogelijke stoornissen op het vlak van stem, spraak, taal en gehoor vroegtijdig opsporen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan de verwijzer en/of de gescreende personen en hun omgeving informeren omtrent het resultaat van de screening. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
4. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan personen doorverwijzen naar een arts of andere hulpverlener. (Niveau: inzien)
6. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: integreren)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- De Bal, C., Lambers, K., Manders, E., *Mondelinge taal - Deel 1: Normale taal - semester 1*, 1Ba LA. Lessius Hogeschool, onuitgegeven cursus.
- De Bal, C., Lambers, K., Manders, E., *Mondelinge taal - Deel 2: Fenomenologie van de afwijkende taal - semester 2*, 1Ba LA. Lessius Hogeschool, onuitgegeven cursus.
- Schaerlaekens, A. (2008). *De taalontwikkeling van het kind*. Groningen: Wolters-Noordhoff.
- Digitale leeromgeving (Toledo): presentaties, links, oefeningen, informatie.

Aanbevolen leermiddelen

- Goorhuis, S.M. en Schaerlaekens, A.M. (2000). *Handboek taalontwikkeling, taalpathologie en taaltherapie bij Nederlandssprekende kinderen*. Utrecht: De Tijdstroom.

Type

- handboek
- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges en oefenpractica. In het kader van verwerving van kennis, inzicht en vaardigheden m.b.t. taal voeren de studenten een aantal opdrachten uit. Om de studenten te helpen bij het verwerken van de leerstof, staan er toetsen op Toledo.

Types

- hoorcollege
- practicum
- begeleide zelfstudie

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- Andere: toetsen via Toledo

1e examenperiode (januari)

Deel 1. Normale taal: schriftelijk examen.
Dit examen en de toetsen via Toledo staan op ½ van de punten.

2e examenperiode (juni)

Deel 2. Fenomenologie van afwijkende taal: schriftelijk examen.
Dit examen en de toetsen via Toledo staan op 1/2 van de punten.

3e examenperiode (augustus/september)

Deel 1. Normale taal
Deel 2. Fenomenologie van afwijkende taal
Schriftelijk examen, elk deel staat op 1/2 van de punten.

Examencontract

Deel 1. Normale taal
Deel 2: Fenomenologie van afwijkende taal
Schriftelijk examen, elk deel staat op 1/2 van de punten.
Er zijn geen toetsen via Toledo.

Begeleiding

Tijdens en na de les kunnen de studenten vragen stellen. De studenten worden gestimuleerd om gebruik te maken van de infrastructuur van het studeercentrum: handboeken, tijdschriften, videoreportages, enz.

Taal - Schriftelijke taal en rekenen

Code: LA1oTaStarek
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Janssens Vera, Lowette An, Tuteleers Hilde
 Coördinator: Lowette An

Info voor studiekeizers

In het opleidingsonderdeel '**Schriftelijke taal en rekenen**' bespreken we in het eerste semester de normale lees-, spellings- en rekenontwikkeling. Het deel 'Lezen' omvat alle vormen zoals technisch, begrijpend, studerend, ... lezen. Ook bij 'Spelling' en 'Rekenen' staan we stil bij alle vormen. We focussen echter telkens op de aanvankelijke processen bij lezen, spellen en rekenen. Vervolgens bestuderen we het fenomeen wanneer lezen, spellen en/of rekenen moeizaam ontwikkelen. De 'leerproblemen' worden dan gekaderd. We maken de inhoud concreet aan de hand van screeningsinstrumenten. Deze instrumenten ga je inoefenen bij kinderen uit je omgeving.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Taal - Schriftelijke taal en rekenen

Inhoud

Semester 1

Theorie:

Deel 1: Aanvankelijk en technisch lezen

Plaatsbepaling - het leesproces - voorbereidend lezen - begrijpend lezen

Deel 2: Spelling

Ons spellingsysteem - het spellingproces - voorbereidend spellen

Deel 3: Rekenen

Het rekenproces - voorbereidend rekenen

Praktijk:

Oefeningen m.b.t.:

Eindtermen - Leerdoelen - Leerplannen 'lezen', 'schrijven', 'rekenen'

Anamnese

Screening LVS - CSBO

Screening Leestempo & Leestechneek

Screening Toets Begrijpend Lezen

Dyslexie Screening Test

Normale lees- en spellingsontwikkeling / Leesmethodes / Spellingsmethodes

Semester 2

Theorie:

Leerproblemen

Begripsomschrijving: leerproblemen, leerstoornissen, leerproblemen

Classificatie van leerstoornissen

Etiologie

Praktijk:

Oefeningen m.b.t.:

Beginnende diagnostiek lezen, spellen, rekenen

Leerervaring screening

Doelstellingen

Beschrijving

In het eerste jaar wordt een eerste aanzet gegeven tot deze competenties.

De competenties hebben betrekking op 'Schriftelijke taal en rekenen'. Het opleidingsonderdeel heeft voornamelijk als doel de student kennis en inzicht te laten verwerven in het lees-, schrijf- en rekenproces bij kinderen in het basisonderwijs.

Aansluitend hierop wordt ter inleiding aandacht besteed aan mogelijke problemen tijdens dit leerproces: leerproblemen.

Deze kennis en inzicht vormen de basis om over te gaan naar een verantwoorde diagnostiek en behandeling. Op deze basiskennis wordt de student hoofdzakelijk geëvalueerd. De aangeduide competenties zijn een eerste stap op vlak van

advies, informatieverstrekking en beginnende diagnostiek.

Samenwerking-teambespreking: dit omhelst het samenwerken tijdens het maken van oefeningen. Samenwerking met medestudenten vormt de basis tot het kunnen samenwerken in teamverband.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
4. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
5. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: inzien)
2. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan mogelijke stoornissen op het vlak van stem, spraak, taal en gehoor vroegtijdig opsporen. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
3. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan de verwijzer en/of de gescreende personen en hun omgeving informeren omtrent het resultaat van de screening. (Niveau: inzien)
4. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: inzien)
5. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan personen doorverwijzen naar een arts of andere hulpverlener. (Niveau: inzien)
6. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: integreren)
7. Samenwerking - Samenwerking - De student kent de grenzen van de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de logopedist. (Niveau: inzien)
8. Samenwerking - Samenwerking - De student kan constructief deelnemen aan teambesprekingen. (Niveau: toepassen)

Vereiste voorkennis

Competenties

geen voorkennis vereist

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Huizenga, H., *Taal en didactiek, Aanvankelijk en technisch lezen*. Wolters-Noordhoff, 2000, 190pp., ISBN 90-01-40724-2
- Huizenga, H., *Taal en didactiek, Spelling*. Wolters-Noordhoff, 2003, 185pp., ISBN 90-01-40718-8
- Lowette A., Tuteleers H., (2008), *Schriftelijke taal en rekenen: praktijk*. Antwerpen, Lessius Hogeschool - Departement Logopedie en Audiologie. - onuitgegeven cursus.
- Digitale leeromgeving (Toledo): presentaties, links, oefeningen, informatie
- audiovisueel materiaal: reportages over het aanvankelijk lezen en over het aanvankelijk rekenen.

Type

- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

Hoorcolleges en oefenpractica: in het kader van verwerving van kennis, inzicht en vaardigheden m.b.t. leren lezen, spellen en rekenen en omschrijving van leerproblemen, voeren de studenten een aantal opdrachten uit. Om de studenten te helpen bij het verwerven van de leerstof, worden oefeningen ter beschikking gesteld op Toledo.

Types

- hoorcollege
- practicum

- begeleide zelfstudie

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Enkel examen van het deel 'Theorie'.

2e examenperiode (juni)

Examen van het deel 'Theorie' semester 2 samen met 'Praktijk' semester 1 en 2.

Op het rapport van juni tellen de punten Theorie van de eerste examenperiode (januari) en de tweede examenperiode (juni) elk voor de helft mee. Verdeling van de punten: theorie 2/3 - praktijk 1/3

3e examenperiode (augustus/september)

Verdeling van de punten: theorie 2/3 - praktijk 1/3

Examencontract

De wijze van examineren is dezelfde als voor studenten met een diplomacontract.

Begeleiding

Tijdens en na de les kunnen de studenten vragen stellen. De studenten worden gestimuleerd om gebruik te maken van de infrastructuur van het studeercentrum: handboeken, tijdschriften, videoreportages, enz.

Gehoor

Code: LA1oGehoor
 Groep: Kernvakken
 Studiepunten: 4
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 2
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Coördinator: Ceuppens Piet

Docenten: Ceuppens Piet, De Sloovere Marleen, Vermeiren Annelies, Zarowski Andrzej

Info voor studiekeizers

Horen vormt de hoeksteen van de communicatie; een kind leert de spraak en de taal omdat het kan horen. Horen moet je leren, je wordt er niet mee geboren. In het eerste deel van deze cursus beschrijven we de ontwikkeling van het (leren) horen en wat de verschillende functies van het gehoor zijn. Daarnaast bekijken we de ALGO-test als screeninginstrument voor alle pasgeborenen in Vlaanderen. Ook de normale audiometrische testbatterij wordt doorgenomen. In het tweede semester hebben we aandacht voor de verschillende soorten hoorstoornissen, de oorzaken ervan en wat hun impact is op de communicatieve ontwikkeling.

Specialisatiegraad

Inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Gehoor

Inhoud

Volgende topics komen aan bod:

- Wat is horen?
- Reflexmatig versus begrijpend horen: horen als geleerd gedrag
- De normale auditieve ontwikkeling
- Functies van het horen
- ALGO als normale screenings- en detectieprocedure
- Meten van normaal gehoor: de audiologische testbatterij
 - Toon- en spraakaudiometrie
 - zuiver tonaal liminaire audiometrie langs luchtgeleiding
 - zuiver tonale audiometrie langs beengeleiding
 - spraakaudiometrie
 - Impedantimetrie
 - tympanometrie
 - stapediuserflexmeting
 - Objectieve audiometrie
 - BERA, EcoG, OAE
- Interactiepatronen tussen ouders en horende kinderen
- Types van gehoorverliezen
- Oorzaken van hoorverliezen
- Impact van een hoorverlies bij kinderen, volwassenen en bejaarden
- Interactiepatronen tussen ouders en slechthorende kinderen

Doelstellingen

Beschrijving

Er wordt een eerste aanzet gegeven tot het ontwikkelen van de hieronder genoemde competenties voor zover zij betrekking hebben op die aspecten die betrekking hebben op normaal horen en de fenomenologie van hoorstoornissen.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan werkers en studenten in de gezondheidszorg, welzijnszorg en onderwijs over logopedie in het algemeen en over ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied, met als doel preventie en vroegtijdige onderkenning. (Niveau: weten)
2. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan mogelijke stoornissen op het vlak van stem, spraak, taal en gehoor vroegtijdig opsporen. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
3. Advies en informatieverstrekking - Screening - De student kan personen screenen die op verzoek van ouders, leerkrachten, artsen of andere beroepsbeoefenaars worden aangemeld. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
4. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan de verwijzer en/of de gescreende personen en hun omgeving informeren omtrent het resultaat van de screening. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
5. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: weten)
6. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan personen doorverwijzen naar een arts of andere hulpverlener. (Niveau: weten)
7. Preventie - Vroegtijdige screening - De student kan mogelijke stoornissen in het gehoor screenen bij pasgeboren babys. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
8. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: weten) (Kerncompetentie)
9. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
10. Diagnostiek - Diagnose - De student kan de conclusies uit de diagnose schriftelijk en mondeling registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
11. Samenwerking en communicatie - Interdisciplinaire samenwerking - De student kan samenwerken met artsen en in het bijzonder met de NKO-arts. (Niveau: weten)
12. Samenwerking - Samenwerking - De student kan in zijn handelen rekening houden met het beroepsgeheim. (Niveau: weten)

Vereiste voorkennis

Competenties

- basiskennis fysica i.v.m. akoestiek
- basiskennis anatomie en fysiologie van de gehoororganen

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Batliner, G. (2003). *Spelend leren horen. Tips voor het helpen van kinderen met gehoorstoornissen*. Lannoo, Tielt.

Aanbevolen leermiddelen

- Verstraete, E. (s.d.). *De stilte verbroken. Diagnostiek en revalidatie van personen met een auditieve handicap (deel 1 en 2)*. SIG, Destelbergen
- Forton, G. (2005). *Praktische audiologie en audiometrie*. (3de editie) Garant, Leuven-Apeldoorn.

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving
- Andere: collegenota's worden ter beschikking gesteld

Werkvormen

Omschrijving

- Hoorcolleges, kerncolleges, geleide dialogen en demonstraties wisselen elkaar af. Specifieke vaardigheden worden in kleine groepen ingeoefend.
- De studenten worden voortdurend gestimuleerd tot redeneren, kritisch reflecteren en creatief oplossingen en oefeningen te bedenken.
- Gedurende heel de cursus wordt intensief gebruik gemaakt van de digitale leeromgeving. Hier vindt de student voorbeelden, transparanten, schemata, audiovisueel materiaal, oefeningen, discussieborden, ...

Types

- hoorcollege
- practicum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- paper/verslag

1e examenperiode (januari)

schriftelijk examen (90% van de punten)
permanente evaluatie aan de hand van oefeningen en opdracht (10% van de punten)

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen (100% van de punten).
Voor de berekening van het eindtotaal worden de scores van de eerste en tweede examenperiode elk voor 50% in rekening gebracht.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen.

Examencontract

Schriftelijk examen. Deze studenten nemen vooraf contact op met de coördinator.

Begeleiding

- De studenten kunnen voor, tijdens en na de colleges vragen stellen
- Permanent overleg met medestudenten en docenten is mogelijk via de digitale leeromgeving

Communicatie

Code: LA1oComm
Groep: Kernvakken
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1 + 2
Onderwijstaal: Nederlands
Coördinator: Ceuppens Piet

Docenten: Ceuppens Piet, Coppens Hilde, Huyskens Caroline, Loos Ellen, Smits Ilse, Van Oevelen Anke

Info voor studiekeizers

Van logopedisten wordt verwacht dat ze goed kunnen communiceren, zowel mondeling als schriftelijk. In deze hoofdzakelijk praktische cursus leer je je eigen spraak en taal bijschaven en optimaliseren om in het latere beroepsleven een goed model te kunnen bieden.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Communicatie

Inhoud

- Algemene theoretische introductie rond spraak en communicatie: definitie van communicatie, vormen en niveau's van communicatie, beïnvloedende factoren, ...
- Individueel in kaart brengen en bespreken van de werkpunten rond mondelinge en schriftelijke communicatie
- Opstellen van een te volgen traject/handelsplan (overleg student/docent)
- individuele begeleidingssessies i.v.m. stem, articulatie, prosodie, communicatieve vaardigheden:
 - verscherpen van het auditief, visueel, en kinesthetisch waarnemingsvermogen door observatie van vaardigheden
 - analyseren en identificeren van het spreek- en communicatiegedrag bij anderen en bij zichzelf
 - bijschaven en wegwerken van de tekortkomingen op de verschillende vlakken van spraak en communicatie
 - inoefenen van correcte en foutieve spraakmodellen met het oog op een diepere automatisatie en flexibiliteit.
 - inoefenen van communicatiestijlen en gesprekstechnieken

Doelstellingen

Beschrijving

De hieronder gestelde beroepsspecifieke competenties i.v.m. planning, behandeling en evaluatie hebben enkel betrekking op het toepassen op de eigen communicatieve vaardigheden van de student.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.
3. Beschikken over het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken - In het Nederlands mondeling en schriftelijk over beroepsspecifieke onderwerpen kunnen communiceren met vertegenwoordigers van het eigen beroepenveld en met vertegenwoordigers van andere beroepenvelden. (Kerncompetentie)
4. Een ingesteldheid tot levenslang leren hebben - Inzicht hebben in de beperktheden van de eigen beroepsspecifieke competenties en de bereidheid om deze via het volgen van opleiding weg te werken.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven over het gebruik en de functie van stem, spraak, taal en gehoor bij spreekberoepen. (Niveau: weten)
2. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: toepassen)
3. Behandeling - Planning - De student kan over het behandelplan rapporteren en overleggen met de verwijzer. (Niveau: toepassen)
4. Behandeling - Planning - De student kan het behandelplan overleggen met de hulpvrager en omgeving. (Niveau: toepassen)
5. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: toepassen)

6. Behandeling - Behandeling - De student kan de verwijzer en het behandelteam informeren omtrent het verloop van de behandeling. (Niveau: toepassen)
7. Behandeling - Behandeling - De student kan het behandelplan tijdens de uitvoeringsfase bijstellen indien nodig. (Niveau: toepassen)
8. Behandeling - Behandeling - De student kan de doelstellingen, het verloop en het resultaat van de behandeling registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen)
9. Behandeling - Evaluatie - De student kan het effect van de behandeling evalueren. (Niveau: toepassen)

Vereiste voorkennis

Competenties

Op basis van een adviesproef **voor** de aanvang van het academiejaar wordt aan de individuele student meegedeeld of hij/zij over voldoende basiscompetenties beschikt inzake stem en spraak om aan dit opleidingsonderdeel met succes deel te nemen. Dit advies is niet bindend, het is louter adviserend.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Huybrechts, G (1999). *Articulatie in de praktijk: consonanten*. Leuven/Amersfoort: Acco
- Huybrechts, G (1999). *Articulatie in de praktijk: vocalen en diftongen*. Leuven/Amersfoort: Acco
- Manders, E. (2007). *Communicatie: communicatieve vaardigheden*. Onuitgegeven cursus
- Timmermans, B. (2008) (herziene druk). *Klink Klaar: een uitspraak- en intonatiegids voor het Nederlands*. Leuven: Davidsfonds

Aanbevolen leermiddelen

- Eldar, A.M. (1997). *Spreken en zingen*. (44ste dr. Herz. en bijgew. door Franken, M.C., Kooijman, P.G.C.). AssenVan Gorcum
- Van Meer, K. en Van Neijenhof, J. (2000). *Elementaire sociale vaardigheden*. Diegem: Kluwer

Type

- handboek
- cursus
- audiovisueel materiaal
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www
- Andere: spiegel

Werkvormen

Omschrijving

Naast enkele theoretische groepscolleges en enkele oefenpractica zal de student sterk individueel moeten werken. Hij wordt hierin begeleid door een peter/meter (student uit Bachelor 3) en een mentor. In overleg met de peter/meter en de mentor wordt een handelingsplan uitgezet. De student werkt zelf binnen dit handelingsplan en brengt hierover verslag uit bij de peter/meter en mentor. De vorderingen en nieuwe initiatieven van de student worden door de student bijgehouden in een portfolio.

Types

- hoorcollege
- practicum
- begeleide zelfstudie
- Andere: individuele begeleidingssessies en portfolio

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

1e examenperiode (januari)

Mondelinge proef ter evaluatie van de ingeoefende vaardigheden

2e examenperiode (juni)

Mondelinge proef ter evaluatie van de ingeoeffende vaardigheden, aangevuld met een schriftelijk examen rond theorie communicatie en een spellingsproef .

Puntenweging binnen dit opleidingsonderdeel:
Theorie: 1/5 van de punten
Vaardigheden: 4/5 van de punten

3e examenperiode (augustus/september)

Mondelinge proef ter evaluatie van de ingeoeffende vaardigheden, aangevuld met een schriftelijk examen rond theorie communicatie en een spellingsproef.

Puntenweging binnen dit opleidingsonderdeel:
Theorie: 1/5 van de punten
Vaardigheden: 4/5 van de punten

Examencontract

Mondelinge proef ter evaluatie van de ingeoeffende vaardigheden, aangevuld met een schriftelijk examen rond theorie communicatie en een spellingsproef .

Puntenweging binnen dit opleidingsonderdeel:
Theorie: 1/5 van de punten
Vaardigheden: 4/5 van de punten

Begeleiding

Naast de voorziene individuele begeleiding op de hogeschool kan aanvullende begeleiding geadviseerd worden (intra of extra muros)

Taalwetenschappen

Code: LA1oTaalwet
Groep: Hulpwetenschappen
Studiepunten: 4
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Cornette Catherine, Elen Rik
Coördinator: Elen Rik

Info voor studiekeizers

Binnen taalwetenschappen wordt aandacht geschonken aan de subsystemen van de taal. In het eerste jaar ligt het accent op 'fonetiek' - beschrijven van de vorming van de diverse spraakklanken (vocalen / diftongen / consonanten).

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Taalwetenschappen

Inhoud

De overtuiging dat de vraag 'wat is taal?' niet éénduidig beantwoord kan worden, vormt het uitgangspunt voor de colleges. De kenmerken van menselijke natuurlijke taal worden besproken, alsook enkele taalmodellen. Vervolgens wordt ingegaan op verschillende studiedomeinen binnen de linguïstiek (socio-, neuro- en psycholinguïstiek). Daarna volgt de bespreking van de fonetiek. Het accent ligt hierbij op het articulatorische standpunt.

Doelstellingen

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Elen, R. (2007). *Inleiding taalwetenschappen*. Onuitgegeven cursus.
Elen, R. (2008). *Fonetiek*. Onuitgegeven cursus.

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

De colleges worden gegeven op basis van hoorcolleges (telkens twee uren) - zo mogelijk op basis van interactie. We adviseren de studenten de materie aangaande het volgende college op voorhand door te nemen.

Oefenpracticum voor fonetisch schrift.
Middels drie monitoraatsessies wordt ingegaan op specifieke vragen van de studenten.

Types

- hoorcollege
- practicum
- Andere: monitoraat

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

schriftelijk examen

2e examenperiode (juni)

geen examen

3e examenperiode (augustus/september)

schriftelijk examen

Examencontract

schriftelijk examen

Begeleiding

- mogelijkheid tot stellen van vragen tijdens, voor en na de colleges.
- oefeningen
- monitoraat

Algemene psychologie

Code: LA1oAlgPsy
Groep: Hulpwetenschappen
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Vanhoomissen Tim
Coördinator: Vanhoomissen Tim

Info voor studiekeizers

Deze inleidende cursus geeft een overzicht van het vakgebied van de psychologie en maakt studenten vertrouwd met het wetenschappelijk denken in de sociale wetenschappen. Studenten krijgen antwoorden op vragen als "Wat is het verschil tussen wetenschap en pseudo-wetenschap?", "Waarom is de perceptie van de ene persoon niet gelijk aan die van de andere?" of "Hoe leren kinderen wat ze leren?". Deze en andere vragen worden beantwoord in hoofdstukken rond de menselijke waarneming, het geheugen, het leren, de motivatie en de emoties.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Algemene psychologie

Inhoud

In het eerste hoofdstuk wordt de psychologie als wetenschap gesitueerd. De term wordt gedefinieerd en er wordt kort op de geschiedenis van de psychologie ingegaan. Daarnaast wordt de wetenschappelijke psychologie ook geplaatst naast mensenkennis en pseudo-wetenschappen zoals parapsychologie.

Een overzicht van het vakgebied wordt gegeven in hoofdstuk 2. Nadat enkele mogelijke indelingen worden gesuggereerd, wordt geopteerd voor een indeling in de vijf basisdisciplines: methodenleer, functieleer, persoonlijkheidsleer, ontwikkelingsleer en sociale psychologie. Van iedere basisdiscipline worden twee specialismen als voorbeeld opgenomen.

In hoofdstuk 3 komen de onderzoeksmethoden in de psychologie aan bod. Naast beschrijvend (observatie, vragenlijst, interview) en relationeel onderzoek ligt de nadruk op de beschrijving van experimenteel onderzoek.

De eerste 3 hoofdstukken vormen een inleiding tot het vakgebied en geven een antwoord op de vraag: "wat is psychologie?". In de volgende hoofdstukken komen de klassieke thema's van de functieleer aan bod.

Hoofdstuk 4 handelt over de waarneming. Na een korte bespreking van het visuele systeem worden de data-gestuurde en conceptueel gestuurde waarneming besproken. Drie argumenten voor deze laatste benadering worden gegeven: perceptuele constanten, illusies en de organisatie van de waarneming. Beide benaderingen worden ook toegepast op het gebied van de meting van de waarnemingsdrempels en signaaldetectie.

Het geheugen komt aan bod in hoofdstuk 5. De structuur en de werking van het menselijke geheugen wordt besproken vanuit een informatieverwerkende benadering. Qua structuur wordt ingegaan op de mogelijke componenten van het menselijk geheugen en de representatie van informatie. Voor wat betreft de werking van het geheugen worden enkele processen besproken zoals vergeten, ophalen van informatie en aandacht.

In hoofdstuk 6 komen de klassieke en operante conditionering, samen met hun uitgebreide begrippenarsenaal, aan bod. Zowel de proefopstelling als resultaten als praktische toepassingen worden besproken. In het bijzonder wordt kort ingegaan op de leerpsychologische fundering van de gedragstherapie.

Doelstellingen

Beschrijving

Na het volgen van deze cursus is de student in staat om zich een beeld te vormen van het vakgebied van de psychologie. De student begrijpt wat het verschil is tussen wetenschappelijke kennis en niet-wetenschappelijke of pseudo-wetenschappelijke kennis. De student kent de beginselen van de menselijke waarneming, het geheugen, leerprocessen, motivatie en emotie.

De student kan bij het bestuderen van onderzoeksgegevens onderscheid maken tussen wetenschappelijk verantwoorde gegevens en niet-wetenschappelijke gegevens. De student is in staat om in interacties met mensen de werking en

eventuele problemen van de menselijke waarneming, het geheugen, het leren, etc. te detecteren en te duiden.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken.
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Schoupe, H. (2006). Algemene psychologie. Een inleiding in de functieleer. Assen: VanGorcum, 228 blz, ISBN 90 232 213 0, €24,50.
- Slides op de leeromgeving.
- Eigen nota's in het hoorcollege.

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www

Werkvormen

Omschrijving

De leerstof wordt in hoorcolleges gegeven. Via vragen en kleine opdrachten wordt toch gestreefd naar enige interactiviteit tussen docent en student.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen

1e examenperiode (januari)

Het examen zal bestaan uit een aantal meerkeuzevragen en een aantal open vragen. De vragen peilen zowel naar kennis als naar inzicht.

3e examenperiode (augustus/september)

Het examen zal bestaan uit een aantal meerkeuzevragen en een aantal open vragen. De vragen peilen zowel naar kennis als naar inzicht.

Examencontract

Het examen zal bestaan uit een aantal meerkeuzevragen en een aantal open vragen. De vragen peilen zowel naar kennis als naar inzicht.

Begeleiding

Studenten kunnen na het hoorcollege en erbuiten (op afspraak, mondeling of via mail) met vragen en bedenkingen terecht bij de lector. Er wordt geen apart monitoraat voorzien voor dit opleidingsonderdeel maar in de laatste les komt de structuur van het examen wel aan bod.

Psychomotoriek

Code: LA1oPsychom
Groep: Hulpwetenschappen
Studiepunten: 3
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 1
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Michiel Sarah, Simons Johan, Smits Ilse
Coördinator: Smits Ilse

Info voor studiekeizers

Psychomotoriek is meer dan bewegen alleen. Het is een benadering van de totale persoonlijkheid vanuit het bewegen en de lichamelijkeheid. Taal is heel nauw verbonden met psychomotorische vaardigheden. Visuele waarneming, ruimtelijke oriëntatie, oog-handcoördinatie zijn aspecten die de taalontwikkeling en ontwikkeling van schoolse vaardigheden kunnen beïnvloeden.

In dit opleidingsonderdeel wordt er een inleiding gegeven over deze psychomotorische aspecten. Binnen de praktijklessen gaan we dieper in op de wisselwerking tussen de taal en schoolse vaardigheden. Schrijfmotorische vaardigheden worden hierbij onder de loep genomen. De student leert psychomotorische testgegevens interpreteren en werkt een oefening uit ter ondersteuning van de logopedische therapie.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Psychomotoriek

Inhoud

THEORIE:

- Inleiding.
- Deel 1: Normale motorische ontwikkeling.
 - Hoofdstuk 1: De term ontwikkeling.
 - Hoofdstuk 2: De visies op ontwikkeling, theoretische en praktische implicaties.
 - Hoofdstuk 3: De motorische ontwikkeling gedurende de eerste levensjaren.
 - Hoofdstuk 4: De basismotorische vaardigheden.
 - Toepassing op Deel 1: Observatie van de normale motorische ontwikkeling (eventueel gekoppeld aan andere observaties van Taal, Spraak).
- Deel 2: De psychomotorische diagnostiek.
 - Hoofdstuk 1: De psychomotorische diagnostiek bij kinderen.
 - Motorisch domein.
 - De motorische ontwikkeling.
 - De coördinatie.
 - De lateralisatie.
 - De handvaardigheid.
 - Het schrijven.
 - Het lichaamsschema.
 - De ruimtelijke oriëntatie.
 - Motorisch cognitief domein.
 - Visuele waarneming.
 - Auditieve waarneming.
 - Sociaal-affectief domein.
 - Toepassing: Afname en interpretatie van een test voor visuele waarneming.
- Deel 3: Therapeutische doelstellingen.

- Hoofdstuk 1: Situering van de problematiek.
- Hoofdstuk 2: Doelstellingen bij kinderen.
- Deel 4: Psychomotorische opvoeding en psychomotorische therapie.
 - Hoofdstuk 1: Technieken van PM-opvoeding en -therapie.
 - Hoofdstuk 2: Psychomotorische opvoeding.
 - Hoofdstuk 3: De bewegingspedagogiek volgens Sherborne.
 - Hoofdstuk 4: Psychomotorische therapie.
 - Hoofdstuk 5: Houding van de therapeut.
 - Hoofdstuk 6: Evidence based psychomotorische diagnostiek en therapie.

OEFENINGEN:

- Observatie van de (fijne)motoriek, meer in het bijzonder ook de schrijfhouding, schrijfbeweging en pengreep
- Opstellen van een observatieverslag
- Interpretatie van Testafname (DTVP-2) en observatie van de schrijfmotoriek
- Opstellen van een therapie oefening

Doelstellingen

Beschrijving

De vermelde beroepsspecifieke competenties hebben betrekking op '**psychomotoriek**'.

Het opleidingsonderdeel heeft vnl als doel de student kennis en inzicht te laten verwerven in de ontwikkeling van de motoriek en psychomotoriek, de fenomenologie van de afwijkende motoriek. De aangeduide competenties zijn de basis om te kunnen overgaan naar een verantwoorde implementatie van de psychomotorische inzichten in de logopedische diagnostiek en behandeling (vooral naar schrijfmotoriek en visuele waarneming toe).

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)

Specifieke competenties

1. Diagnostiek - Analyse van de verwijzing - De student kan de verwijzing van de behandelende arts, tandarts of andere verwijzende instanties analyseren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
2. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan het onderzoeksinstrumentarium i.v.m. de stem, de spraak, de taal, het gehoor en de orale functies hanteren, teneinde gegevens te verzamelen die relevant zijn voor de voorwaarden, het gedrag en de stoornissen omtrent communicatie en oraal functioneren. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
3. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen) (Kerncompetentie)
4. Behandeling - Analyse van behandelingsmogelijkheden - De student kan overwegen welke logopedische methoden en hulpmiddelen toegepast kunnen worden. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
5. Behandeling - Planning - De student kan het hoofddoel en de subdoelstellingen van de behandeling bepalen. (Niveau: weten)
6. Behandeling - Behandeling - De student kan de juiste methoden en hulpmiddelen kiezen en op systematische wijze toepassen om de stoornis op logopedisch gebied te kunnen beïnvloeden. (Niveau: inzien)
7. Samenwerking - Samenwerking - De student kan constructief deelnemen aan teambesprekingen. (Niveau: toepassen)

Vereiste voorkennis

Competenties

geen voorkennis vereist

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Simons, J. (2006). *Introductie tot de psychomotoriek*. Leuven: Garant.

Aanbevolen leermiddelen

Powerpoint Presentaties theorie op Toledo

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

Uitgaande van het studiemateriaal zal gepoogd worden een zo levendig mogelijke interactie met de studenten op te bouwen. De theoretische lessen zullen gedocumenteerd worden aan de hand van video's en demonstraties. Toepassingen gebeuren via werkcolleges met voorbereiding en inoefening van de opdrachten.

Types

- hoorcollege
- practicum
- Andere: individuele opdrachten

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

- Schriftelijk examen voor de theorie (Handboek J. Simons): 80% van de punten
- 1 opdracht (I) in te leveren tijdens het derde practicum voor peer-evaluatie (I. Smits en N.): 5% van de punten
- 1 opdracht (II) in te leveren op de aangegeven datum (I. Smits en N.): 15% van de punten

Toelichting examenvragen theorie: Schriftelijk examen gedeeltelijk met open vragen en gedeeltelijk multiple choice vragen. Er wordt gepeild naar kennis en inzicht betreffende de theorie psychomotoriek. Bij elke vraag wordt de puntenverdeling vermeld.

Toelichting vorm opdrachten:

- opdracht 1: inhoudelijke evaluatie aan de hand van een checklist met criteria
- opdracht 2: inhoudelijke evaluatie van de gegevens interpretatie en de uitwerking van de therapie oefening

Deze opdrachten vormen een essentieel onderdeel van het examen. Indien 1 van deze twee opdrachten niet op het afgesproken moment (zie Toledo) ingediend werd krijgt de student geen punten voor het volledige opleidingsonderdeel. De student kan dan niet deelnemen aan het examen theorie psychomotoriek in de eerste examenperiode (artikel 12 en 14 van het examenreglement).

3e examenperiode (augustus/september)

- Schriftelijk examen: theorie (Handboek J. Simons): 80% van de punten
- 1 opdracht in te leveren op het schriftelijk examen: practica (I. Smits en N.): 20 % van de punten
Inhoudelijke toelichting van de opdracht wordt gegeven via Toledo.

Toelichting examenvragen theorie: Schriftelijk examen gedeeltelijk met open vragen en gedeeltelijk multiple choice vragen. Er wordt gepeild naar kennis en inzicht betreffende de theorie psychomotoriek. Bij elke vraag wordt de puntenverdeling vermeld.

Toelichting vorm opdracht: inhoudelijke evaluatie aan de hand van een checklist met criteria

Deze opdracht vormt een essentieel onderdeel van het examen. Indien deze opdracht niet op het afgesproken moment (zie Toledo) ingediend werd krijgt de student geen punten voor het volledige opleidingsonderdeel. De student kan dan niet deelnemen aan het examen theorie psychomotoriek in de eerste examenperiode (artikel 12 en 14 van het examenreglement).

Examencontract

Voor studenten die een examencontract hebben afgesloten:

- Schriftelijk examen voor de theorie (Handboek J. Simons): 80% van de punten
- 1 opdracht (I) in te leveren op de aangegeven datum voor de practica (I. Smits en N.): 5% van de punten
- 1 opdracht (II) in te leveren op de aangegeven datum voor de practica (I. Smits en N.): 15% van de punten

Toelichting examenvragen theorie: Schriftelijk examen gedeeltelijk met open vragen en gedeeltelijk multiple choice vragen. Er wordt gepeild naar kennis en inzicht betreffende de theorie psychomotoriek. Bij elke vraag wordt de puntenverdeling vermeld.

Toelichting vorm opdrachten:

- opdracht 1: inhoudelijke evaluatie aan de hand van een checklist met criteria
- opdracht 2: inhoudelijke evaluatie van de gegevens interpretatie en de uitwerking van de therapie oefening

Deze opdrachten vormen een essentieel onderdeel van het examen. Indien 1 van deze twee opdrachten niet op het afgesproken moment (zie Toledo) ingediend werd krijgt de student geen punten voor het volledige opleidingsonderdeel. De student kan dan niet deelnemen aan het examen theorie psychomotoriek in de eerste examenperiode (artikel 12 en 14 van het examenreglement).

Begeleiding

- De mogelijkheid tot het stellen van vragen, dit zowel voor, tijdens als na de contacturen. Na elk hoofdstuk formuleren de studenten zelf vragen bij dit deel en worden ze exemplarisch ook beantwoord. De laatste les zal gebruikt worden als vragenles. De docent is telefonisch of per fax bereikbaar op zijn thuisadres.
- Tijdens de oefensessies worden de opdrachten en vragen besproken. Individuele bespreking van de opdrachten is mogelijk op vraag van de student.

Algemene anatomie en fysiologie met specifieke aandacht voor spraak-, stem- en gehoororganen

Code: LA1oAlAnFysSSG
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 5
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Ryzenberg Czajkowski Sabine
 Coördinator: Ryzenberg Czajkowski Sabine

Info voor studiekeizers

In het eerste semester verwerft de student kennis en inzicht over de anatomie en de fysiologie van de stem-, spraak- en gehoororganen. Zo komt onder meer aan bod: Welke spieren gebruiken wij om te spreken en om te eten? Wat gebeurt er als men zich verslikt? Hoe werkt het gehoor? In het tweede semester gaat de aandacht naar de verschillende weefsels en orgaansystemen. Onder meer de zintuigen, het ademhalingsstelsel en het hormoonstelsel worden besproken. In het eerste semester wordt gebruik gemaakt van een onuitgegeven cursus, in het tweede semester van een handboek.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Algemene anatomie en fysiologie met specifieke aandacht voor spraak-, stem- en gehoororganen

Inhoud

Anatomie en fysiologie van de spraak-, stem- en gehoororganen

Vanuit een functioneel standpunt wordt de anatomie van de stem-, spraak- en gehoororganen belicht. De fysiologie van het strottenhoofd en de resonantieruimten worden beschreven waarbij zowel aandacht wordt besteed aan de fonatorische rol als aan de primaire functies. De functies van het oor worden ontleed.

De cursus is als volgt onderverdeeld

- Functionele anatomie van de larynx
- Functionele anatomie van de resonantieruimten
- Functionele anatomie van het oor
- Fysiologie van de larynx
- Fysiologie van de resonantieruimten
- Fysiologie van het oor

Algemene anatomie en fysiologie

- Beenderstelsel, spierstelsel
- Spijsverteringsstelsel
- Ademhalingsstelsel
- Uitscheidingsstelsel
- Hormoonstelsel
- Bloedvaatstelsel en lymfatisch systeem
- Zintuigen
- Huid, geslachtsorganen

Doelstellingen

Beschrijving

In het eerste jaar verwerft de student kennis en inzicht in de anatomische structuren en de functionele aspecten van het stem-, spraak en hoorapparaat enerzijds en de orgaansystemen van het menselijk lichaam anderzijds.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren.
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Algemene anatomie en fysiologie

- KIRCHMANN, L.L., GESKES, G.G., en DE GROOT, R.P. (eds.) (s.d.). *Anatomie en fysiologie van de mens*. De Tijdstroom: Lochem.

Anatomie en fysiologie van de spraak-, stem- en gehoororganen

- CZAJKOWSKI, S., *Anatomie en fysiologie van de spraak-, stem- en gehoororganen*. Lessius Hogeschool, onuitgegeven cursus.

Aanbevolen leermiddelen

Aanbevolen

- Putz R., en Pabst, R. (eds.) (1994). *Sobotta: atlas van de menselijke anatomie. Deel 1 en 2*. Bohn Stafleu Van Loghum: Houten.
- Warawick, R., en Williams, p. (s.d.). *Gray's anatomy*. London: Langman.

Type

- handboek
- cursus

Werkvormen

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- Andere: Multiple Choice / Multiple answers examen-schriftelijk

1e examenperiode (januari)

Anatomie en fysiologie van de spraak-, stem- en gehoororganen:
Schriftelijk examen: Multiple Choice/Multiple Answers
3/5 van de punten

2e examenperiode (juni)

Algemene anatomie en fysiologie:
Schriftelijk examen: Multiple Choice/ Multiple Answers
2/5 van de punten

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen: Multiple Choice/Multiple Answers.

Examencontract

Schriftelijk examen.

Begeleiding

Ter beschikking stellen van materiaal (illustraties en anatomische modellen) ter ondersteuning van de theoretische leerstof.

De studenten kunnen voor, tijdens en na de les vragen stellen. Een actieve dialoog tussen studenten en docent wordt aangemoedigd via Toledo.

Neurologie

Code: 1LAoNeuro
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Goeman Johan
 Coördinator: Goeman Johan

Info voor studiekeizers

De cursus bevat drie belangrijke onderdelen. Het eerste deel over de anatomie van het centraal zenuwstelsel (ruggenmerg, hersenstam, cerebellum, hersenen, hersenzenuwen). Het tweede deel beschrijft de onderzoekstechnieken in de neurologie. Het derde deel beschrijft een aantal neurologische aandoeningen en vormt een aanzet tot de cursus neurologie die in het tweede jaar gedoceerd wordt.

Het doel van deze cursus is kennis en inzicht te verwerven van het functioneren in het centraal zenuwstelsel en te begrijpen hoe ziekten van het zenuwstelsel gepaard gaan met hun kenmerkende symptomen.

Specialisatiegraad

Inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Neurologie

Inhoud

- Microscopische anatomie van het zenuwstelsel en bespreking van enkele fysiologische principes.
- Macroscopische anatomie van het centraal zenuwstelsel en beperkte bespreking van een aantal belangrijke kenmerken van het perifere zenuwstelsel.
- Semiologie van de neurologische symptomen.
- Onderzoekstechnieken.
- Neurologische aandoeningen:
 - Cerebrovasculaire aandoeningen.
 - Cerebellaire aandoeningen.
 - Hersenstamsyndromen.

Doelstellingen

Beschrijving

In de cursus van het eerste jaar wordt een eerste aanzet gegeven tot deze competenties.

Kennis en inzicht verwerven met betrekking tot de anatomie van het centraal zenuwstelsel en de perifere zenuwen, met referentie naar functie en mogelijke relevantie in de kliniek. De link leren leggen tussen anatomie en ziektebeelden.

Algemene competenties

1. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
2. Oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën - Beroepsspecifieke inzichten kunnen gebruiken bij het planmatig oplossen van een grote variëteit aan authentieke (en dus complexe) professionele problemen/het uitvoeren van uiteenlopende en authentieke beroepsopdrachten in overeenstemming met beroepsspecifieke vereisten.

Specifieke competenties

1. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichting geven aan hulpvragers en hun omgeving over vraagstellingen ten aanzien van ontstaan en instandhoudende factoren van stoornissen op logopedisch gebied en mogelijkheden tot behandeling. (Niveau: toepassen)
2. Advies en informatieverstrekking - Voorlichting - De student kan voorlichtingsmateriaal ontwikkelen voor specifieke doelgroepen. (Niveau: toepassen)
3. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan een advies formuleren voor verder onderzoek. (Niveau: weten)

4. Advies en informatieverstrekking - Advies en doorverwijzing - De student kan personen doorverwijzen naar een arts of andere hulpverlener. (Niveau: weten)
5. Diagnostiek - Analyse van de verwijzing - De student kan de verwijzing van de behandelende arts, tandarts of andere verwijzende instanties analyseren. (Niveau: weten)
6. Diagnostiek - Analyse van de verwijzing - De student kan contact opnemen met de verwijzer bij onduidelijke en/of onvolledige vraagstelling naar logopedische behandeling en/of onderzoek. (Niveau: weten)
7. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens ten behoeve van de in te stellen behandeling verzamelen. (Niveau: weten)
8. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante gegevens van andere hulpverleners omtrent de hulpvrager verzamelen. (Niveau: weten)
9. Diagnostiek - Anamnese - De student kan relevante anamnesegegevens schriftelijk registreren. (Niveau: weten)
10. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens ordenen en interpreteren. (Niveau: toepassen)
11. Diagnostiek - Onderzoek - De student kan de verzamelde gegevens registreren en rapporteren. (Niveau: toepassen)

Vereiste voorkennis

Competenties

Geen specifieke voorkennis vereist.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Goeman, J. (s.d.). *Neuroanatomie. Onderzoekstechnieken in de neurologie en neurologische aandoeningen*. Onuitgegeven cursus.

Aanbevolen leermiddelen

CD Rom Human Anatomy (Sobotta), te bekijken in bibliotheek. Wordt sterk aanbevolen om een voldoende ruimtelijk inzicht in de anatomie van het zenuwstelsel te verkrijgen.

Tijdens de colleges worden interessante websites vermeld.

Type

- cursus
- Andere: CDrom Menselijke Anatomie (Sobotta) in de bibliotheek

Werkvormen

Omschrijving

De cursus wordt gegeven onder de vorm van hoorcolleges. Deze nemen telkens twee uren in beslag. U wordt verzocht actief mee te werken en er wordt aangedrongen de leerstof van de volgende les vooraf door te nemen.

Types

- hoorcollege
- Andere: Assignments onder de vorm van zelfstudie of oefeningen

Evaluatie

Types

- Andere:

2e examenperiode (juni)

Schriftelijk examen onder de vorm van een multiple choice examen.

3e examenperiode (augustus/september)

Schriftelijk examen onder de vorm van een multiple choice examen.

Examencontract

Dezelfde evaluatie.

Begeleiding

De studenten kunnen voor, tijdens en na de les vragen stellen. Assignments worden in de volgende les besproken.

Fysica

Code: LA1oFysica
 Groep: Hulpwetenschappen
 Studiepunten: 3
 Creditcontract mogelijk: Ja
 Examencontract mogelijk: Ja
 Deeltijds: deel 1
 Semester: 1 + 2
 Onderwijstaal: Nederlands
 Docenten: Vernimmen Guilain
 Coördinator: Vernimmen Guilain

Info voor studiekeizers

Hoe komt het dat we met onze mond verschillende klanken kunnen produceren? Waarom kunnen we de buren beter verstaan als we een blokje hout tussen de muur en ons oor zetten? Hoe werkt ons oor? Waarom verstaan we mekaar slechter aan de telefoon? ...

Op deze en op andere vragen zal deze inleidende cursus fysica een antwoord geven. Vanuit de fundamentele fysica (beperkt tot de mechanica) zullen we onze kennis uitbreiden, zodat we via trillingen en golven de elementaire begrippen van geluid trachten te vatten, om uiteindelijk de werking van onze stem en van ons oor te verklaren.

Het belangrijkste in deze cursus zit in het begrijpen, niet in het reproduceren! De lessen worden geïllustreerd met mechanische demonstraties, geluidsdemonstraties, voorbeeldgeluiden en toepassingen op het www. Bovendien zal je zelf aan de slag moeten met decibelmeters en specifieke software.

Specialisatiegraad

inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Fysica

Inhoud

Fundamenten

- *Druk*: druk in een gas, normale luchtdruk, drukverschil over een membraan, gaswetten.
- *Energie*: arbeid, potentiële energie, kinetische energie, energieomzettingen, behoud van energie, vermogen, intensiteit.
- *Trillingen*: periodieke bewegingen, uitwijkingsfunctie, harmonische trillingen, frequentie, pulsatie, periode, amplitude, fase, ongedempte en gedempte trillingen, vrije en gedwongen trillingen, eigenfrequentie, resonantie, samenstellen van trillingen.
- *Golven*: lopende golven, golfsnelheid, golflengte, transversale en longitudinale golven, ongedempte en gedempte golven, vlakke en sferische golven, terugkaatsing van lopende golven, staande golven, resonantie, breking, buiging, interferentie, drukgolven.
- *Stroming van fluïda*: laminaire en turbulente stroming, Bernoulli-effect.
- *Impedantie*: energieresonantie, mechanische en akoestische impedantie, voortplanting door verschillende media, absorptie en reflectie.

Geluid

- *Kenmerken*: geluidsbron, geluidsdruk, geluidssnelheid, geluidssintensiteit, verband tussen geluidsdruk en geluidssintensiteit, meerdere geluidsbronnen, reverberatietijd, diffuus akoestisch veld.
- *Luidheid*: decibel, verschillende decibelschalen, foon en soon.
- *Toonhoogte en klank*: toonhoogte en frequentie, octaaf, toonhoogteschaal, meerdere simultane tonen, virtuele toonhoogte, meerdere opeenvolgende tonen, frequentiediscriminatie, wet van Weber-Fechner.
- *Klank*: muziek en lawaai, toon en klank, grondtoon en boventonen, spectrum van een klank.
- *Signalen*: periodiek en niet-periodiek, signaalvorm, ruis, transiënten.
- *Systemen*: tijdsinvariante en tijdsvariante, lineaire en niet-lineaire.
- *Filters*: soorten filters, bandbreedte, invloed van filters op het spectrum.
- *Ruis*: spectrale dichtheid, soorten ruis, signaal-ruisverhouding.
- *Synthese*: samenstelling van harmonische geluidsgolven, invloed op de golfvorm, willekeurige geluidsgolven.
- *Analyse*: Fourieranalyse, analyse door banddoorlaatfilters, spectrogram, tijdsresolutie en frequentieresolutie.
- *Digitale signaalverwerking*: bemonstering, Nyquisttheorema, aliasing, kwantificering.

Gehoer

- *Anatomie van het gehoororgaan*: buiten-, midden- en binnenoer.
- *Werking van het gehoororgaan*: buiten-, midden- en binnenoer.
- *Maskering*: simultane maskering (door ruis en zuivere tonen), niet-simultane maskering, auditieve vermoedheid.
- *Kritieke banden*: kritieke band, kritieke bandbreedte, frequentiediscriminatie, luidheid.

Spraak

- *Communicatie*: van idee naar spraak, spraakcirkel, terugkoppelmechanisme.

- *Anatomie van de spraakorganen*: longen, stembanden en stemkanaal.
- *Werking van de spraakorganen*: longen, stembandtrilling, jitter en shimmer, resonantieruimten, formanten.
- *Articulatie*: model van het stemkanaal, klinkerdriehoek, formantverschuivingen.
- *Algemene karakteristieken van het spraaksignaal*: gemiddelde toonhoogte, gemiddelde spectrale inhoud, klinkers, medeklinkers, gecombineerde klanken, model van de spraakproductie.

In het eerste semester wordt vooral aandacht besteed aan de fundamenteën van geluidsproductie en geluidsoverdracht, om af te sluiten met de normale werking van gehoor en stem. Tijdens het tweede semester gaan we dieper in op de fysica van gehoor en stem, met hun afwijkingen.

Doelstellingen

Beschrijving

- De denk- en redeneervaardigheid is beperkt tot het beredeneren van problemen en het verklaren en voorspellen van fenomenen binnen het opleidingsonderdeel.
- Het kritisch reflecteren beperkt zich tot een kritische houding tegenover verklaringen van verschijnselen binnen het opleidingsonderdeel en de interpretatie van (meet)resultaten.
- Het teamgericht kunnen werken is beperkt tot het kunnen samenwerken met medestudenten aan problemen gesteld binnen dit opleidingsonderdeel.
- *Kennis en inzicht*: Verklaring van fysische achtergronden van geluid, eigenschappen van geluid, waarneming van geluid en productie van spraak. Deze basiskennis laat toe om later in de praktijk problemen in verband met spraak en gehoor op een kritische manier te bekijken.
- *Vaardigheden*: Interpretatie van de aflezing van decibelmeters en audiometers. Analyseren en interpreteren van spectra en spectrogrammen van de menselijke stem.
- *Attitudes*: Nauwkeurigheid en kritische ingesteldheid.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Kritisch reflecteren - Kritisch kunnen reflecteren op het beroepsspecifieke functioneren. (Kerncompetentie)
3. Teamgericht kunnen werken - Met anderen in een internationale, multiculturele en/of multidisciplinaire beroepsomgeving kunnen samenwerken.

Vereiste voorkennis

Competenties

De studenten moeten kennis en inzicht hebben in de basisbegrippen van de fysica: meten (grootheden, eenheden, dimensies), bewegingsleer (positie, tijd, snelheid, versnelling) en krachtenleer (beginselen van Newton, samenstellen van krachten, eigenschappen van speciale krachten, mechanische werktuigen). Bovendien moeten ze op wiskundig vlak kunnen rekenen met machten en logaritmen.

Al deze items worden aangeboden in de instapmodule.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

Vernimmen, G. (2008). *Fysica*. Onuitgegeven cursus. Lessius Hogeschool.

Aanbevolen leermiddelen

- Op Toledo vinden de studenten de presentaties van de hoorcolleges, oefeningen (gevolgd door oplossingen), voorbeeldgeluiden en links naar interessante webstekken.
- Fyslets, simulaties, cursussen, oefenmateriaal en extra informatie zijn te vinden op het www.

Type

- cursus
- materiaal op digitale leeromgeving
- materiaal op www

Werkvormen

Omschrijving

- Tijdens de hoorcolleges, die interactief verlopen, worden ook mechanische demonstraties en geluidsdemonstraties gegeven. Daarnaast worden bepaalde internetpagina's geconsulteerd als illustratie- of als oefenmateriaal.
- Op de discussieseminaries worden denkvragen en rekenvraagstukken besproken.
- Specifieke vaardigheden, zoals het werken met decibelmeters en audiometers, evenals het analyseren en interpreteren

van spectra en spectrogrammen, worden ingeoeffend tijdens de practica.

Types

- hoorcollege
- discussieseminarie
- practicum

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen
- permanente evaluatie

1e examenperiode (januari)

- Permanente evaluatie aan de hand van oefeningen en opdrachten tijdens oefenpractica (10% van de punten van de examenperiode)
 - Schriftelijk examen (open boek) bestaande uit meerkeuzevragen (90% van de punten van de examenperiode). De doelstellingen worden getoetst aan de hand van denkvragen en oefeningen.
- Het gewicht van dit examen in relatie tot het totaal aantal studiepunten voor dit opleidingsonderdeel bedraagt 40%.

2e examenperiode (juni)

- Permanente evaluatie aan de hand van oefeningen en opdrachten tijdens oefenpractica (10% van de punten van deze examenperiode)
 - Mondeling examen (open boek) met schriftelijke voorbereiding (90% van de punten van deze examenperiode). De doelstellingen worden getoetst aan de hand van een denkvraag, een rekenvraagstuk en de bespreking van een spectrum of spectrogram.
- Het gewicht van dit examen in relatie tot het totaal aantal studiepunten voor dit opleidingsonderdeel bedraagt 60%.

3e examenperiode (augustus/september)

Mondeling examen (open boek) met schriftelijke voorbereiding. De doelstellingen worden getoetst aan de hand van een denkvraag, een rekenvraagstuk en de bespreking van een spectrum of spectrogram.

Examencontract

Mondeling examen (open boek) met schriftelijke voorbereiding. De doelstellingen worden getoetst aan de hand van een denkvraag, een rekenvraagstuk en de bespreking van een spectrum of een spectrogram. De betreffende studenten dienen vooraf contact op te nemen met de docent.

Begeleiding

- De studenten kunnen voor, tijdens en na de colleges vragen stellen. Ook kunnen studenten, na afspraak, op individuele basis vragen stellen.
- Tijdens de discussieseminarie en oefenpractica kunnen studenten op een meer geïndividualiseerde basis problemen bespreken.
- Via de leeromgeving worden op regelmatige tijdstippen oefeningen aangeboden om het leerproces te stimuleren en te evalueren. Feedback over de oefeningen wordt gegeven tijdens de hoorcolleges en discussieseminarie.
- Tijdens de hoorcolleges en op de leeromgeving worden links aangegeven naar webstekken voor extra informatie.
- Op de leeromgeving zijn voorbeeldgeluiden met uitleg te vinden, zodat de student daarmee zelf aan de slag kan.

Wetenschappelijk handelen

Code: LA1oWetHand
Groep: Hulpwetenschappen
Studiepunten: 6
Creditcontract mogelijk: Ja
Examencontract mogelijk: Ja
Deeltijds: deel 1
Semester: 2
Onderwijstaal: Nederlands
Docenten: Cornette Catherine, Elen Rik, Valkeneers Guido
Coördinator: Cornette Catherine

Info voor studiekeizers

In dit opleidingsonderdeel leert de student verschillende methodes kennen die hem inzicht verschaffen in de principes van zowel wetenschappelijk als diagnostisch onderzoek. Hij leert bovendien op welke wijze gegevens die tijdens een onderzoek verzameld werden, kunnen worden geordend, verwerkt en geïnterpreteerd.

Specialisatiegraad

Inleidend

Onderwijsactiviteiten

- Wetenschappelijk handelen

Inhoud

De student leert de verschillende stappen van de wetenschappelijke onderzoeksmethodiek kennen. Dit impliceert :

- Het inzien van het belang van wetenschappelijk onderzoek in de logopedie en audiologie.
- Het kennen van verschillende soorten wetenschappelijk onderzoek.
- De formulering van onderzoeksvragen (c.q. hypothesen).
- Het beoordelen van onderzoeksinstrumenten op basis van de psychometrische kenmerken.
- Het toepassen van elementen uit de beschrijvende statistiek en van het correlatievraagstuk.
- Het verzamelen en ordenen van gegevens.
- Het interpreteren van gegevens.

Doelstellingen

Beschrijving

De student leert de principes van het wetenschappelijk onderzoek kennen en begrijpen i.f.v. de oplossing van problemen in de mondelinge en de schriftelijke communicatie. Met behulp van oefeningen en opdrachten doorloopt hij zelf enkele stappen van het empirisch onderzoek en leert hij een kwaliteitsvolle redenering op te bouwen.

Algemene competenties

1. Denk- en redeneervaardigheid - Beroepsspecifiek kunnen redeneren. (Kerncompetentie)
2. Informatie verwerven en verwerken - Beroepsspecifieke informatie zelfstandig en kritisch kunnen verwerven en verwerken. (Kerncompetentie)
3. Projectmatig en methodisch handelen in functie van creatieve kennisontwikkeling - Geconfronteerd met 'nieuwe' beroepsspecifieke problemen door combinatie van bestaande oplossingen planmatig een eigen oplossing kunnen genereren/tot stand brengen of op externe deskundigheid een beroep kunnen/willen doen.

Specifieke competenties

1. Research - Signalering - De student kan theoretische en praktische onderwerpen binnen het logopedische vakgebied, die in aanmerking komen voor nader onderzoek signaleren. (Niveau: inzien)
2. Research - Uitvoering - De student kan zelfstandig of in samenwerking met andere logopedisten onderzoek uitvoeren in het logopedische vakgebied. (Niveau: inzien)
3. Research - Uitvoering - De student kan participeren in multidisciplinair onderzoek waar logopedische aspecten deel van uitmaken. (Niveau: inzien) (Kerncompetentie)
4. Research - Uitvoering - De student kan bijdragen leveren aan onderzoek gericht op wetenschappelijke kennisontwikkeling t.b.v. gezondheidszorg, welzijnszorg, onderwijs en bedrijfsleven. (Niveau: inzien)
5. Research - Evaluatie - De student kan wetenschappelijke onderzoeksliteratuur kritisch evalueren. (Niveau: inzien)

Vereiste voorkennis

Competenties

- Kennis en begrip van elementen uit de beschrijvende statistiek.

Leermiddelen

Verplichte leermiddelen

- Elen, R. (2005). *Methodiek wetenschappelijk onderzoek in logopedie en audiologie* (2de dr.). Herentals: Vlaamse Vereniging voor Logopedisten.
- Peet, A.A.J. van, G.L.H. van den Wittenboer en J.J. Hox (2004) *Toegepaste statistiek. Beschrijvende Technieken*, 2e druk Groningen: Wolters Noordhoff

Aanbevolen leermiddelen

- De Vocht, A. (2008). *Basishandboek SPSS 16 voor Windows*. Utrecht: Bijleveld Press
- Baarda, D., & de Goede, M. (2006). *Basisboek methoden en technieken voor het opzetten en uitvoeren van kwantitatief onderzoek*. Wolters-Noordhoff: Groningen

Type

- handboek
- materiaal op digitale leeromgeving

Werkvormen

Omschrijving

In de hoorcolleges wordt de theoretische basis van de wetenschappelijke methodiek gelegd. Deze vormt dan ook de rode draad doorheen dit opleidingsonderdeel. Bovendien worden er oefeningen aangeboden waarin de principes van de statistiek kunnen worden ingeoeft.

Types

- hoorcollege

Evaluatie

Types

- schriftelijk examen
- mondeling examen

2e examenperiode (juni)

- Mondeling examen m.b.t. het onderdeel **Methodiek van het wetenschappelijk handelen** (dit omvat 37% van het totaalcijfer).
- Schriftelijk examen m.b.t. de onderdelen **Statistiek** (33% van het totaalcijfer) en **Onderzoeksmethoden** (30% van het totaalcijfer).

3e examenperiode (augustus/september)

- Mondeling examen m.b.t. het onderdeel **Methodiek van het wetenschappelijk handelen** (dit omvat 67% van het totaalcijfer).
- Schriftelijk examen m.b.t. de onderdelen **Statistiek** (dit omvat 33% van het totaalcijfer) en **Onderzoeksmethoden** (30% van het totaalcijfer).

Examencontract

Het examen verloopt deels schriftelijk (voor *statistiek* en *onderzoeksmethoden*) en deels mondeling (voor *methodiek van het wetenschappelijk handelen*). De studenten dienen bij de aanvang van de collegereeks contact op te nemen met de docenten.

Begeleiding

De studenten kunnen zowel tijdens als na de colleges vragen stellen over de gegeven leerstof. Desgevallend kan een afspraak worden gemaakt voor verdere toelichting van moeilijkheden die zich voordoen bij de verwerking van de leerstof. Studenten kunnen extra oefeningen maken die niet expliciet in de colleges behandeld worden. Feedback over deze oefeningen en over de in de colleges besproken opdrachten wordt gegeven middels de leeromgeving TOLEDO.